

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Овчаренко З.П.

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Статтю присвячено розгляду особливостей застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі вивчення англійської мови. У статті наголошується на необхідності раціонального поєднання традиційних освітніх технологій і сучасних ІКТ. Наводяться приклади використання ІКТ у навчальному процесі. Підкреслюється доцільність автоматизованого контролю знань студентів. Встановлюється, що використання різноманітних засобів ІКТ при навчанні англійської мови дає можливість створення індивідуального освітнього шляху.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, традиційні освітні технології, інтерактивність, інтернет-ресурс, гіпертекст.

Постановка проблеми. Відмінними рисами сучасного суспільства є інтеграція інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ) з науковими і виробничими сферами, що вимагає від усіх членів інформаційного суспільства готовності до використання ІКТ у своїй професійній діяльності. У цьому зв'язку одним із пріоритетних напрямків інформатизації сучасного суспільства є процес інформатизації освіти, основним напрямком якого є впровадження засобів інформаційних та комунікаційних технологій у предметні сфери. В якості одного з шляхів модернізації середньої та вищої освіти багато дослідників розглядають раціональне поєднання традиційних освітніх технологій і сучасних ІКТ. Традиційні педагогічні технології навчання іноземним мовам обмежені в можливості змоделювати іншомовне середовище, врахувати індивідуальні відмінності учнів і створити умови для аутентичного спілкування на досліджуваній мові. Тому педагогіка включає у навчальний процес комп'ютерну та телекомунікаційну техніку і розробляє способи її застосування. Навчання іноземній мові спирається на комплексне застосування технологій з метою формування необхідного освітнього інформаційно-комунікативного середовища. Використання засобів ІКТ на уроці іноземної мови забезпечує імітацію іншомовного середовища, створює умови для аутентичного спілкування, дозволяє враховувати індивідуальні особливості учнів, дає можливість підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови та інтенсифікувати освоєння специфічних для цієї дисципліни умінь і навичок. Інтерактивне комп'ютерне навчання іноземної мови є одним із значущих напрямків комп'ютерного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Постійний інтерес вчених до залучення ІКТ у процес навчання іноземної мови не вщухає з часів їх винайдення. Історичний підхід до вивчення розповсюдження різних типів комп'ютерних технологій у навчальному процесі представлено у роботі О.І. Агапової, А.О. Кривошеєва, А.С. Ушакова [1], де відокремлено три типи розвитку комп'ютерних технологій [1, с. 35–38]. Вивченням і залученням ІКТ у навчальний процес займалися Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркіна [4], Т.И. Голубева, С.О. Рєпина [2]; дослідження осо-

бливостей запровадження ІКТ у процес самостійної роботи студентів проводять С.К. Гучетль, Я.С. Грищенко, З.Р. Девтерова [3], створенням авторських Інтернет-ресурсів з іноземної мови займаються П.В. Сисоєв, М.Н. Євстигнєєв [5].

Метою статті є огляд різноманітних сучасних засобів використання ІКТ у процесі навчання англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні існує велика різноманітність мультимедійних навчальних програм і курсів для вивчення англійської мови. Робота з цими програмами дозволяє студенту краще зрозуміти запропоновані теми і проконтролювати свої знання. Існує кілька типів комп'ютерних програм. Демонстраційні комп'ютерні програми дозволяють наочно представити новий навчальний матеріал. Інформаційно-навчальні програми використовуються для формування основних понять, відпрацювання основних умінь і навичок шляхом їх активного застосування в різних навчальних ситуаціях. Так звані тренажери використовуються для закріплення матеріалу та відпрацювання навичок, а також дають можливість індивідуалізувати процес навчання. Засоби ІКТ дозволяють підняти на якісно новий рівень процеси, пов'язані з вимірюванням знань тих, хто вивчає англійську мову. Контролюючі програми дозволяють оцінити знання і уміння кожного студента в групі, а методи тестування постійно удосконалюються.

Поточна оцінка знань дозволяє швидко і якісно отримати об'єктивну інформацію про рівень підготовки студента, визначити розділи, що засвоєні слабо, і дати рекомендації до їх повторного закріплення. Контроль знань за допомогою засобів ІКТ полегшує перевірку знань групи студентів, до того ж автоматизований контроль відрізняється повнотою охоплення матеріалу і виключає будь-яку суб'єктивність оцінки, тому вона не може залежати від ступеня «суворості» педагога. Автоматизований контроль зводить до мінімуму кількість випадкових оцінок, а також звільняє викладача від рутинної роботи. Для полегшення роботи по складанню тестів у даний час розроблені різні системи, котрі дозволяють створювати розгалужені тести, анкети, багатовальтернативні і одноальтернативні питання, автоматично виставляти оцінки студентам, об-

робляти і переглядати результати тощо. Можливості комп'ютерної техніки в навчанні найбільш повно реалізуються в електронних підручниках і цілісних комп'ютерних курсах, проектування і використання яких сьогодні є одним із головних напрямків оптимізації та інтенсифікації філологічної освіти. Як будь-яка навчальна комп'ютерна програма, електронний підручник є інтерактивним, його зміст реалізується на базі гіпертексту і мультимедіа, він може включати в себе різні підпрограми, у тому числі контрольного або ігрового характеру. Особливістю електронного підручника є наявність у ньому гіпертексту, звуку, анімації, відео та кінофрагментів, що полегшують засвоєння нового матеріалу. Останнім часом розроблено підручники, що дозволяють вибирати за гіперпосиланнями рівень складності досліджуваного матеріалу. Електронний підручник орієнтований на самостійну роботу учнів з інтерактивними матеріалами на локальному комп'ютері, а також у локальних мережах і в Інтернеті. Використання електронного підручника в процесі навчання англійської мови дозволяє забезпечити індивідуальність, адаптивність та інтерактивність навчання, цілісність викладу матеріалу, візуалізацію навчальної інформації та розвиток інтелектуального потенціалу студента. Однією з переваг використання електронних навчальних посібників полягає в тому, що студент може знайомитися з навчальними матеріалами не тільки в передбачені розкладом години занять, але й у зручний для нього час. Він може повертатися до необхідної теми стільки разів, скільки йому буде потрібно. Використання електронного підручника при самостійній підготовці студентів полегшує варіативність та індивідуалізацію навчання, а також сприяє розвитку їх пізнавальної активності.

За допомогою комп'ютерної технології створюється віртуальне середовище навчання, яке можна побудувати так, що в нього буде власна пам'ять про те, що робили студенти. Користувач за допомогою ІКТ може отримувати інформацію про зміст та режими роботи з інформаційним ресурсом, а також може ефективно використовувати зміст цього ресурсу. Поповнення інформаційного потенціалу вищезгаданого інформаційно-комунікаційного середовища можливо за допомогою створення мультимедійних додатків у мережах освітнього призначення.

Велике значення має можливість вибору будь-якої інформації з великого інформаційного ресурсу і різних режимів роботи. На всіх етапах навчання англійської мови можуть бути використані матеріали ресурсів Інтернет, який відіграє особливо важливу роль під час організації самостійної роботи студентів. Мережа Інтернет – це неосяжне джерело ресурсів для вивчення англійської мови і навіть історії і культури країни мовою якої студенти вивчають. Інтернет надає величезне інформаційне поле, що містить найрізноманітнішу інформацію, і, що дуже важливо, різні засоби пошуків сприйняття інформації: графіку, звук, відео. Крім того інтернет-ресурси потрібні для отримання нової, автентичної інформації, для перевірки рівня знань учнів і, звичайно, для створення справжнього мовного середовища (в умовах міжнародних телекомунікаційних

проектів, аудіо- і відеоконференцій), що сприяє виникненню природної потреби у спілкуванні англійською мовою і відповідно, підвищенню мотивації у вивченні англійської мови. При використанні Інтернет-ресурсів у процесі навчання англійської мови, як правило, використовують сайти, що не містять орфографічних, граматичних та інших помилок. Але на «просунутому» етапі навчання можна використовувати і сайти, що містять граматичні та орфографічні помилки. Наприклад, для ознайомлення з лінгвістичним феноменом Chinglish цілком підходять матеріали сайтів різних компаній з описом виробів тощо.

З метою створення мовного середовища особливе місце відводиться сайтам міжнародного спілкування молоді (www.Sharedtalk.com, Livemocha.com тощо). Для активізації самостійної роботи з навчальними Інтернет-ресурсами різної структури викладачеві необхідно здійснювати пошук і відбір необхідних Інтернет-ресурсів, даючи їх точні адреси, а також навчити студентів працювати з вибраними Інтернет-ресурсами. При цьому необхідно оцінювати, наскільки обрані ресурси будуть відповідати мовному та загальнокультурному рівню конкретної групи студентів. Суттєвим критерієм при відборі матеріалу є також його актуальність, ступінь новизни, адаптація до студента і культуросообразність підбраної інформації. Емпіричні дослідження показали, що проблематикою навчальних текстів і відповідними завданнями можна як звузити соціокультурний простір, так і розширити його. Посилання на пошукові системи також є перевагою, оскільки полегшують відбір потрібної інформації і допомагають заощадити час. Рациональне використання відео- та аудіоматеріалів може суттєво сприяти навчанню сприймання англійської мови і підготовці його до ситуацій реального спілкування, тому важливо застосовувати виправдану тактику управління процесом, тобто правильно підібрати або розробити вправи для реалізації конкретного завдання.

Крім того, необхідно також постійно надавати супутню підтримку у вигляді консультацій, інструктажів або тренінгів. Наприклад, при роботі з матеріалами сайту BBC (Learning English (www.bbc.co.uk)) потрібно пояснити, як виконувати завдання з граматики, під час роботи з навчальними текстами, вказати, які із запропонованих на сайті навчальних текстів потрібно прослуховувати тощо. BBC Word Service надає можливість не лише прочитати, але й прослухати новини, причому студент може навіть вибрати для себе відповідний рівень володіння англійською мовою. При роботі з такими навчальними матеріалами необхідно буде самостійно вводити в Інтернет-браузер (Internet Explorer) адреси сайтів, знайомитися з інформацією сайтів, а вже потім виконувати відповідні завдання. Для створення навчальних Інтернет-ресурсів за допомогою спеціального програмного забезпечення можна використовувати Knowledge Network Explorer (KNE) і дотримуватися інструкцій по створенню. Підібраний матеріал буде автоматично розміщений в мережі Інтернет. Для виконання завдання студентам необхідно буде зайти на конкретний сайт розробленого навчального матеріалу в мережі Інтернет і використовувати

зазначені посилання для навігації. При використанні Інтернет-ресурсів учень отримує можливість реалізації різних видів інформаційної взаємодії, а також можливість працювати в різних режимах Інтернет: E-mail, Internet Realy Chat, телеконференції, відеоконференції, Push технології, Worl Waid Web, віддалений доступ (Telnet), передача файлів (FTP).

Висновки і пропозиції. Отже, використання засобів ІКТ при навчанні англійської мови дає можливість створення індивідуальної освітньої траєкторії. При розробці електронно-освітніх ресурсів для самостійної роботи студентів, доцільно передбачити градуювання ступенів труднощів і складності підбраного матеріалу, наявність процедур для полегшення процесів узагальнення, наявність узагальнюючих схем, супровід теоретичних описів практичними прикладами і гіперпосиланнями на відповідні ресурси, опис зв'язку навчального матеріалу з додатковими дидактичними ресурсами профільного освітнього порталу з підтримки самостійної пізнавальної ді-

яльності студентів. При самостійній роботі з іншомовною літературою можна використовувати комп'ютерні (електронні) словники, що дозволяє значно збільшити швидкість пошуку незнайомих слів, а також почути вимову слів як в англійському, так і в американському варіанті. Наприклад, словник ABBVV Lingvo легко встановлюється на ПК, підходить для смартфонів і мобільних телефонів, а ABBVV Lingvo з OS Android – для планшетів, і з допомогою тематичних словників ABBVV Lingvo, створених викладачем на основі програмної лексики, студенти з легкістю можуть вивчити необхідну кількість нових слів. Вибір навчальних програм і тематичних словників для самостійної роботи з англійської мови визначається рівнем володіння англійською мовою, інтересами і профілем підготовки студентів. Перспективою подальших досліджень є проведення експериментальних досліджень практичного застосування різних типів ІКТ у процесі навчання англійської мови з метою обрання найбільш ефективних з них.

Список літератури:

1. Агапова О.И. О трех поколениях компьютерных технологий обучения в школе / О.И. Агапова, О.А. Кривошеев, А.С. Ушаков // Информатика и образование. – 1994. – № 2. – С. 34–40.
2. Голубева Т.И., Репина С.О. Применение информационных технологий в обучении иностранному языку / Т.И. Голубева, С.О. Репина. – Оренбург: ГОУ ОГУ, 2004. – 167 с.
3. Девтерова З.Р. Информатизация обучения и самостоятельная деятельность студентов при обучении иностранному языку в ВУЗе [Электронный ресурс] / З.Р. Девтерова // Интернет-журнал научных публикаций аспирантов и докторантов. – 2010. – Режим доступа: <http://www.jurnal.org/articles/2010/ped43.html>.
4. Полат Е.С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина. – М.: Издат. Центр «Академия», 2007. – 368 с.
5. Сысоев П.В., Евстигнев М.Н. Создание авторских учебных Интернет-ресурсов по иностранному языку [Электронный ресурс] / П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнев // Интернет-журнал «Эйдос». – 2008. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal/2008/0516-4.htm>.
6. Gryshchenko Y. Motivating Potential of Online Professional Courses in Studying English at Technical University // Archive. – 2017. – Vol. 6, No. 1.– P. 102–106.

Овчаренко З.П.

Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СПОСОБ ИНТЕНСИФИКАЦИИ ИЗУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Аннотация

Статья посвящена рассмотрению особенностей применения информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в процессе изучения английского языка. В статье делается акцент на необходимости рационального совмещения традиционных образовательных технологий и современных ИКТ. Приводятся примеры использования ИКТ в учебном процессе. Подчеркивается целесообразность автоматизированного контроля знаний студентов. Устанавливается, что использование разнообразных средств ИКТ при обучении английскому языку дает возможность создания индивидуального образовательного пути.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, традиционные образовательные технологии, интерактивность, интернет-ресурс, гипертекст.

Ovtcharenko Z.P.

National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

INFORMATION TECHNOLOGIES AS A WAY OF ENGLISH LANGUAGE STUDY INTENSIFICATION

Summary

The article is dedicated to the analysis of the peculiarities of the information and communication technologies (ICT) usage in the process of English language study. The necessity of the balance between traditional educational technologies and modern ICT is emphasized. The examples of the ICT usage in the educational process are given. The rationale for automatized control of the student's knowledge is accentuated. It is distinguished that the usage of the different types of ICT in the process of English language study gives the possibility to create the individual educational way.

Keywords: information and communication technologies, traditional educational technologies, interactivity, Internet-resource, hypertext.